

A

ABRIVAR. Per err. tip. falta la remissió d'aquest mot important a l'article *BRIU*, on es documenta i explica plenament.

Acafresno ast., V. ací, s. v. *FREIXE*, IV, 186.

ACCÍDIA. La millor definició total i concisa que donà Lull d'aquest defecte moral, que ell va combatre tan estrènuament, és en l'*Arbre de Sciència*: «*accídia* és vici per què els homes han pigricia en fer bé, e han plaer del mal dels altres, e tristícia dels béns d'aquells» (I, 279). És legítim interpretar: el qui s'absté d'obrar quan fóra útil de fer-ho, al·legant «perquè a ell no li toca», si bé en el fons hi ha peresa i desídia temorega, després el remordiment reprimat i l'inconscient desig de justificar-se als propis ulls, fa que li dolguin els èxits d'altres més coratjosos, per si són deguts (contra el que ell vol reconèixer) a l'actuació d'aquests més decidida. Ni la idea és morta, ni el fet és decadent, ni s'ha deixat de combatre'l: continuen essent moltíssims els accidiosos, i encara hi ha qui els combat, encara que pocs arriben a batallar-hi tan bravament com aquell perenne mestre de tots els catalans.

Acobitiar < *cobeitar*, cf. *GOBEJAR*.

AGAFAR. Als articles *gahà*, *hagina* i *hagòt* del meu *PVArancGc* provo que el sorotàptic *GAFARE, ètimon d'aquest verb català i del gascò *gahà*, ja havia d'estar arrelat a Bigorra i als Pirineus gascons en l'època romana i visigòtica. Del verb *gahà* / *gafà* és derivat el gc. *gahòt* / *hagòt*, propagat des d'allí a l'oc. i fr. *fagot* 'feix, feixina' (com ho demostro en aquell article, resolent el problema fins ara enigmàtic de l'etimologia d'aquest cabdal substantiu francès i occità, que ja en el present *DECat.* vaig denunciar com mancat de solució, contra la insostenible teoria a què s'inclinaven fins ara els romanistes francesos i alemanys); i la forma *gahino* que ha pres a Bigorra el nom llatí de la 'fagina' (derivat del ll. *FAGUS*) presenta una metàtesi

provocada per la influència de *GAFARE, influència solament concebible en temps dels romans quan encara la G- de GI- era tan oclusiva com la de GA-.

AIXOPLUGAR. Una variant més pròxima a l'etimològica *esplugar*, que preniem com a punt de partida, si bé encreuant-se amb *soplujar*, *eixop*-. «pluja; --- la professó --- entrant-se a *soplujar* --- a l'entrada de Casa V Castellbell» Maldà, *Calaix de Sastre* I, 1787, 170.

ALFACARA. Article que potser s'ha de rectificar en *Alfatara*. A Ondara jo ho vaig sentir pronunciat així com a nom d'una partida de reg. I això deu ser més aviat l'ar. *ʔaʔʔâra* 's'ínia' o 'poaranca' que *RMa.* defineix «ciconium» i pertany a la ben descabdellada arrel *ʔr* 'agitar, brandar, llançar' (cf. també *RMa.*, s. v. *periculum* i *preciosum*). També és possible que a CastPna. hi hagi suma i confusió dels dos parònims i parasinònims *ʔaʔʔâra* i *ʔaqqâra* (cf. *Alfacara* en la n. 3 de l'article).

ALGOLEJA. La *goleja* o *argolUça* d'Alzira, que localitza a *DECat.* I, 191a14, es documenta molt abans de la data de la primera doc. [1614] que jo donava del mot, tres cops els anys 1271 i 1273: «el lloc anomenat *Algoleya*, terme d'Alzira», «en *Alguoleya*, situada arran del Xúquer, t. d'Alzira», «*Algoleya*, terme id.» (Mtz. Ferrando, *Cat.Doc.Val.* de l'A.C.A. I, n. 1091, 1205, 1273). No hi ha cap base per posar en dubte l'etim. que vaig donar, contra el que ha pretès fa poc algun arabista.

ALMÚNIA. D'aquest arabisme provinent de l'ar. *mūna* 'hort' recordo haver trobat algun NL del Sud del nostre domini lingüístic (a Campos i Santanyí, s. v. *Almoines*, *OnCat.* II, 161a12, del diminutiu *munālla* 'hortet') que suposa una accentuació *munía*, forma d'àrab vulgar discrepant de la de l'àrab clàssic i comú. A la Plana de Vic, terme de Riudeperes (Calldetenes), hi ha una ermita molt antiga coneguda popularment